

Поклонническо пътуване в Северна Гърция

8 - 11 юни 2017 година

Ден първи

На 8 юни в ранни зори, ние, групата православни християни, с благословението и под водачеството на Негово високоблагоевнейство отец Кирил Дидов, председател на столичния храм „Св. Ап. Петър и Павел“, потеглихме на дългоочакваното четириднешно поклонническо пътуване в Северна Гърция.

Пътувахме приятно. Въпреки че беше началото на юни - месец, през който в Гърция вече е горещо, времето сменяше настроението си няколко пъти, но нашето настроение остана неизменно - бяхме щастливи, че ни предстои да посетим свети места, да се поклоним и помолим пред мощите и иконите на много светци. Пътувахме и се убеждавахме в истинността на твърдението, че Гърция е специална, благословена от Бога страна и че още на границата се усеща, че е закриляна от Пресвета Богородица и ангелите - Небесните сили. По време на нашето пътуване усещахме Божията благодат както във величествената катедрала в центъра на големия град, така и в малкия параклис или църква в някое отдалечено високо в планината село. Божията благодат личи и в къщите на обикновените хора, които са боядисани в светли тонове, светят. Всеки двор е спретнат и подреден, посадени са цветя. Строят се предимно ниски сгради и къщи заради голямата сеизмична активност, но това придава специфичен облик на Гърция, далеч от съвременните високи сгради и бетонни комплекси. Една красива и благословена страна.

По волята на Божията майка и по инициатива на нашата добра приятелка - г-жа Евантия от гр. Катерини, наша първа спирка бе **с. Ираклио, близо до гр. Лангада**, и църквата „**Рождество Богородично**“. Никой от нас не знаеше къде отиваме и какво да очакваме. Само отец Кирил имаше оскъдна информация, че ще посетим свято място и че ще се срещнем с някой си отец Фотий, който ще ни каже няколко думи. А, и че ще има лека почерпка. Г-жа Евантия ни посрещна с голяма радост. Щом пристъпихме в двора на църквата, бяхме впечатлени от красотата на парка, в който е построена, заобиколена от вековни чинари. За първи път посещавахме такъв храм - в двора имаше открит параклис, където стотици миряни можеха да участват в богослуженията. **Главната светиня на храма е чудотворната икона на св. Богородица Перпатуса (св. Богородица Ходеща).**

Поклонихме се на Божията майка, пред чийто образ с почуда забелязахме, че се оставени различни чехли и обувки. През това време отец Фотий ни чакаше в двора на храма и ни посрещна сърдечно. Започна да ни разказва историята на манастира, която слушахме със затаен дъх и гледахме озареното му от радост лице. „Храмът бил построен от благочестивото семейство на Димитрис Хаджипасхалис. Това място тук преди е било кошара. Било е извън селото и от тази кошара той е изкарвал прехраната за семейството си. По онова време в планините е имало много разбойници и както четирите села, които са били наоколо, така и кошарата, се пазели от стражари, които по двойки правели обходи на определен периметър. Докато бил на кошарата, на Димитрис му се присънила жена в черно, която му казала: „Искам на това място да построиш храм в моя чест, защото аз съм тази, която пази това място!“ Когато Димитрис разкрил на жена си София съня, тя не повярвала и му казала да не са занимава с глупости. След това жената в черно му се явила втори път и му казала: „Защо слушаш жена си? Мен трябва да слушаш! Направи храма, защото ще започнат да се случват нещастия!“ По същото време започнала да се явява и на стражарите, като двама от тях разказали, че са срещнали най-вече жена в черно и са я питали какво прави там. Тя им отговорила: „Аз съм тази, която пази това място, вие можете да си отидете вкъщи и да си легнете да спите“. Тогава и Димитрис си признал пред хората от селото, че и на него му се е явявала. Жена му пак не повярвала и му казала: „Как ще строиш там, като ще останем без препитание?“. След това започнали да се случват нещастията - агънцата се раждали мъртви, овцете нямали мляко, почти всички животни измрели. Накрая се разболяла и жена му. Станала цялата на черни петна и докато лежала болна вкъщи, се явила жената,

облечена в черно, раздрусала г-жа София, за да я събуди и я попитала: „Ти защо се бориш срещу мене и не позволяваш на мъжа си да построи храм, както съм му наредила - аз съм тази, която се грижи за това място“. И тук отец Фотий прекъсна разказа си и каза, че Димитрис е бил дядо му, а г-жа София е била баба му и когато починала и са я преобличали, на ръката ѝ все още имало петна от пръстите на света Богородица и кожата ѝ била по-светла. После продължи, че тогава жената вече повярвала, казала на мъжа си, че вече и тя си мисли, че трябва да се построи храмът. Г-жа София оздравяла, а Димитрис тръгнал по селото да събира пари, тъй като, както подчерта отец Фотий с усмивка, дядо му бил много стиснат човек. Събрал от хората по една лира за строеж на храма. През нощта отново се появила жената в черно и му казала: „Аз искам от теб да построиш храма, а не от хората, ти имаш достатъчно пари, затова върни им техните!“.

Храмът бил построен много бързо, като всички хора от селото се включили в градежа му. Тогава се появил логичният въпрос: „Коя е жената, облечена в черно, и чия икона трябва да сложим?“. Димитрис решил да постави образа на света Параскева, но жената в черно му се явила отново и му казала, че тя е Божията майка и храмът трябва да бъде посветен на Нейното Рождество. Казала му да отиде в съседното село, където имало човек, който ще я нарисува. По това време в съседното село от Света гора идвал монах, който имал послушание да рисува икони и да ги продава и когато изкарвал достатъчно пари, трябвало да се връща в манастира. Когато отишъл при монаха, жената в черно се явила на Димитрис и му казала, че това е човекът, който ще я нарисува. Димитрис казал на монаха: „Искам да нарисуваш ето тази жена“. Монахът попитал: „Коя жена, аз не виждам никаква жена“. Тогава Димитрис му казал: „Добре, тогава аз ще ти я опиша, а ти ще я нарисуваш“. Монахът я рисувал шест пъти и всеки път жената казвала: „Димитрис, това не съм аз, нека ме нарисува пак“. На седмия път жената рекла: „Това вече съм аз“. Тогава в разказа се включиха духовниците от нашата група и казаха, че образът на иконата е едно към едно с образа на йерусалимската света Богородица, която е неръкотворна. Иконата била поставена в новопостроения храм, който по-късно бил разширен и се превърнал в място за поклонение и бдения на множество християни от Северна Гърция. Наречена е Перпатуса, т.е. Ходещата, защото хора, които оставали през нощта в храма, чували шум все едно някой излиза от иконата, след това стъпки към вратата и после все едно някой излиза навън, въпреки че вратата на храма била заключена. Самата Богородица е казала: „Докато ходя из трънаците, за да пазя това място, ми трябва обувки, затова нека хората да ми подаряват обувки“. За това свидетелстват и обувките, оставени пред иконата - нови, които впоследствие ги намирали протрити или отвън, или отвътре. Отец Фотий ни разказа за множество чудеса на изцеление и помощ, които се случват на пристъпващите към Божията майка с вяра и надежда. Разбрахме, че госпожа София е имала осем деца и отец Фотий е неин внук. Когато тя починала, следите, които св. Богородица оставила на ръката ѝ, все още личали. Бяхме останали без дъх, все едно бяхме излезли от нашето време, в душите ни имаше радост и учудване - не всеки ден срещаме съвременни духовници, които разказват за чудесата на Божията майка от първо лице - слушайки разказа на отец Фотий, се надявахме и ние да бъдем част от тези чудеса.

Като една истинска Марта, госпожа Евантия се беше погрижила да ни нахрани не само духовно, но и телесно. Заедно с нейни сестри в Христа беше приготвила трапеза, отрупана с домашни вкусотиини, кафе и безалкохолни напитки, които да ни дадат сили да продължим нашето пътуване. Направиха ни и подаръци - декоративни свещички, изработени от деца, болни от синдрома на Даун, с които г-жа Евантия работи доброволно.

След като се подкрепихме и пообщувахме, доколкото можахме предвид езиковата бариера, продължихме по пътя, предложен ни от нашата любезна домакиня - заведоха ни до **новопостроения храм, посветен на св. Порфирий Кавсокалит**. Той е канонизиран през 2013 г. от Вселенската патриаршия. Старецът Порфирий, редом със св. Паисий Светогорец, са най-известните съвременни гръцки светци, чиято молитвена помощ търсят хора от целия свят.

Придружиха ни местни хора от с. Ираклио, които бяха с нас и при отец Фотий. До храма се стига по нов, все още неасфалтиран път. Пред нас се изправи чисто нов голям храм, който по думите на нашите домакини бил издигнат за шест месеца. Разказаха ни, че това е първият храм, посветен на св. Порфирий, и че той сам избрал мястото, като се явил на отец Фотий и посочил къде да бъде построен. Църквата е издигната на място, което било собственост на майката на отец Фотий. Стояхме притихнали в новата църква, молехме се на светеца и се дивяхме на силната вяра на тези благочестиви люде, благодарение на която са сътворили този чуден дом на светеца само за половин година.

Чудесата през този ден не свършиха в с. Ираклио. Вече тръгнахме по своята първоначална програма, стигнахме в с. Осса (Висока), където се намират мощите на светите мъченици за вярата - **св. Керана Солунска и св. Акилина**. Посрещна ни отец Тома, който с голяма радост и дълбока вяра сподели с нас как през 2011 и 2012 г. след велики знамения на Божията благодат православните християни от епархия Лангада се удостоили да открият светите мощи на новомъчениците Керана Солунска и Акилина - Ангелина от с. Загливери. Подробен разказ за намирането на честните мощи на светиците, чудесата около тях, както и житията им, можете да намерите на сайта на Българската патриаршия - <http://www.bg-patriarshia.bg/reflections.php?id=482>. Срещата с отец Тома ни развълнува дълбоко, тъй като той разказваше от първо лице - лично е участвал в откриването на мощите и е свидетел на чудесата, които те вършат. Поклонихме се на светите мъченици, като се помолихме да помогнат и на нас за изцеление на нашите немощи.

Дойде време да се разделим с нашата домакия. Благодарихме на г-жа Евантия за духовната радост, която ни дари, и потеглихме към с. Суроти, където беше нашата последна спирка за деня - **на гости при св. Паисий Светогорец.**

Ранния следобед пристигнахме в манастира „Св. Иоан Богослов“ край с. Суроти. Манастирът ни посрещна още отдалеч, кацнал нависоко в планината, като закрилник, който приканва и дава утеха на вяращите, идващи от целия източноправославен свят с надежда за помощ и изцеление и да се поклонят на гроба на стареца Паисий Светогорец, канонизиран за светец на 13 януари 2015 година.

По пътя към манастира прочетохме житието на светеца, който на дело е показвал какво означава да превърнеш чуждата болка в своя. Св. Паисий е започнал своя монашески живот в Света гора. Той е участвал във възстановяването на обителта Стомиан в Пеерия, бил е и на Синайската планина, а след това се е върнал в Света гора. Св. Паисий е завършил своя земен път на 12 юли 1994 г. в основаната от него женска света обител „Св. Йоан Богослов“, където сам е пожелал да бъде гробът му. За чудесата, които Св. Паисий е извършил приживе, има безброй разкази и свидетелства на очевидци. Не е отказвал помощ никому, имал особения дар да утешава хората и не давал никога празни обещания. От негова молитва, която по думите на очевидци „можела да пробие и камък“, се излекували слепи, безплодни, глухи, бесновати и парализирани хора. Непрекъснато при него е имало вяращи, почти денонощно. Старецът е спял едва по 2 часа, а през останалото време е водил дълги беседи с млади хора, които са имали духовни недъзи или физически проблеми.

Манастирът като че благославя и осветява цялата околност и покорява със своята неземна красота и достолепие, разкривайки великолепно гледка към залива Терми. Поклонихме се на мощите на свети Арсений Кападокийски, които се съхраняват в храма, и пристъпихме с умиление и трепет към гроба на светеца. Гробът е съвсем обикновен. На него има дървен кръст, а пред него - мраморна плоча с надпис. Всеки, който е дошъл да се помоли за изцеление и се наведе, за да я целуне, го лъхва уханье на миро. Монахините споделят, че това не е случайно, а ароматът идвал от пръстта. Покланяме се и ние на гроба на светия старец, всеки със своята си молитва. И слава Богу, че сега можем молитвено да го призовем: „Преподобни отче Паисие, моли Бога за нас!“.

Ден втори

Солун - градът на св. апостол Павел и св. Димитър, на св. братя Методий и Кирил и на св. Григорий Палама, посетихме на следващия, втори ден от нашето поклонническо пътуване. Градът е разположен амфитеатрално и е с различна денивелация, тъй като е събрал историята от 315 г. пр. Хр., когато е бил основан от македонския цар Касандър. Той е дал на града името на жена си Тесалоника, сестра на Александър Македонски. Баща ѝ, Филип II, я нарекъл така в чест на победата си над тесалийците. Името може да се преведе като „победа над тесалийците“. Големите улици, парковете и площадите се съчетават със стари къщи, неокласически и модерни сгради. Програмата включваше пешеходна обиколка и посещения на някои от храмовете в града. Изборът на храмовете беше съобразен така, че да отговори на духовните нужди на всички поклонници от групата. Автобусът ни остави пред митрополитската църква на Солун, където почиват нетленните мощи на св. Григорий Палама. Св. Григорий Палама, архиепископ Солунски, е роден през 1296 г. в Мала Азия, откъдето бяга със семейството си от нашествието на турците. Св. Григорий обосновал богословски исихазма - особена молитвена практика, „умната молитва; умното дело“, използвана най-вече от монасите. Прославил се и като подвижник, и като богослов, и като йерарх, и като чудотворец.

Следващата спирка от разходката ни беше църквата „Св. София“, която е една от най-старите в Солун - много внушителна и красива, като едноименната ѝ църква в София. Храмът е построен в края на 7-и и началото на 8-и век върху руините на базилика от 5-и век по времето, когато иконоборството е било прието от голяма част от клира на Византия. Това личи от орнаментиката в украсата на храма. След падането на Византийската империя е била първо католическа катедрала, а после и джамия, но иконите и стенописите са добре запазени. Големият купол, тежките полилеи и позлатата извикаха искрено възхищение в нашите сърца. Помолихме се, запалихме свещички и се поклонихме пред мощите на св. Василий Митрополит Солунски.

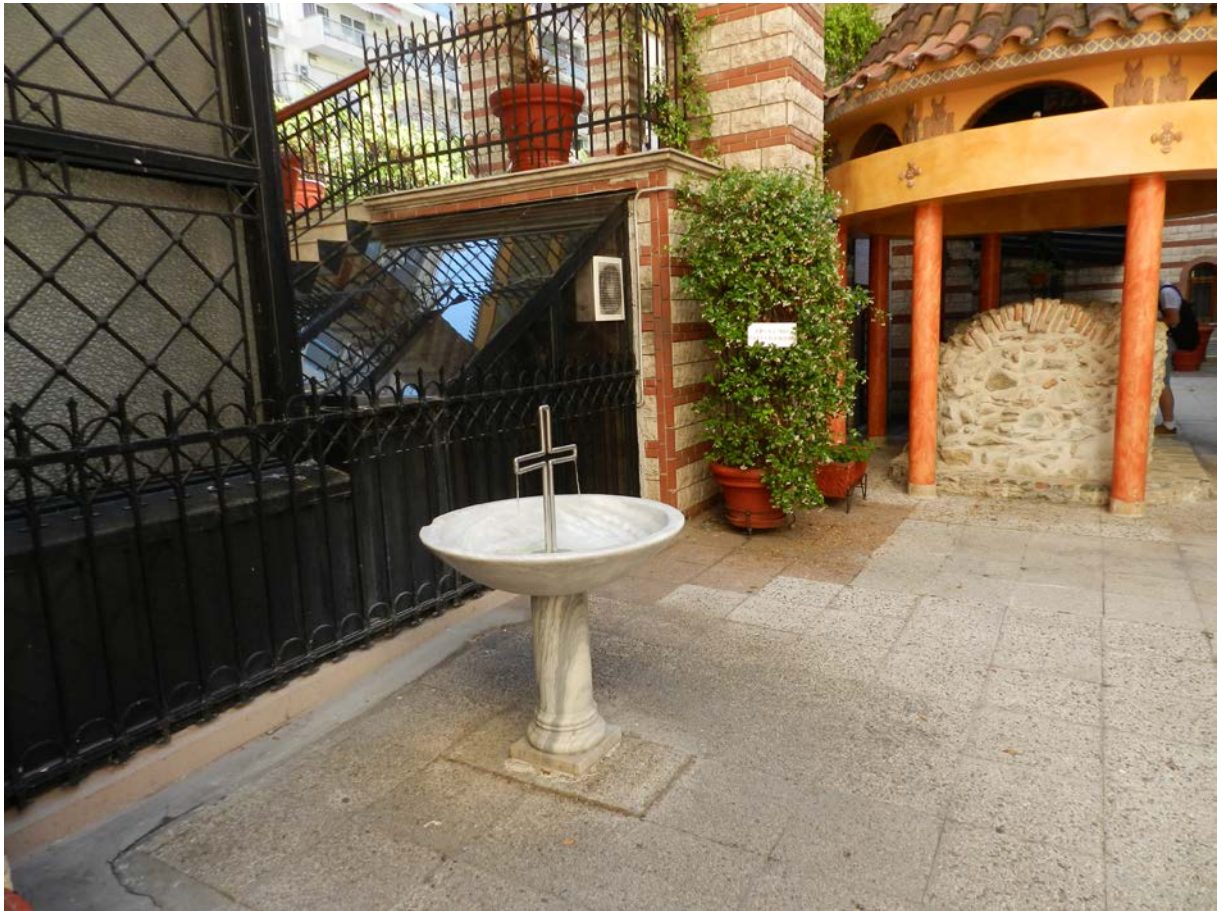

След фотопауза пред внушителния Божи дом посетихме катакомбите от раннохристиянското време при църквата „Св. Иоан Предтеча“. Оттам се отправихме към манастира „Св. Теодора“, който е изографисан с прекрасни стенописи. В храма се поклонихме на мощите на светицата, както и на тези на св. Давид Солунски.

Св. Теодора е родена около 812 г. в християнско семейство на о. Егина. Майка ѝ умира при раждането ѝ. По време на нашествията на сарацините около 825 и 830 г. Теодора и съпругът ѝ напускат Егина и се заселват в Солун, където имали три деца. След смъртта на съпруга и две от децата ѝ Теодора се замонашила заедно с дъщеря си, третото оцеляло дете. Теодора се отдала на монашески аскетичен живот в манастира „Св. Стефан“ (който по-късно е преименуван на нейно име). Представила се пред Бога на 29 август 892 г. и била погребана в манастира, в който прекарала 55 години.

Преподобни Давид Солунски е живял по времето на император Юстиниан I (5-и век). От младежка възраст той живял съгласно волята Христова, упражнявайки делото на просветителството и благотворителността. По-късно, след като раздал всичко, което имал, на бедните, заживял като отшелник, в подвиг и молитва. Първоначално се приютил в клоните на едно дърво, което било негов дом в продължение на три години, а после се нанесъл в скромна килия в безлюден район на страната. Но слухът за него и добродетелта му привлекли наоколо му много ученици, а с Божията помощ се удостоил и с дара да изцелява болните, които търсят помощта му.

Продължихме своя поклоннически път към величествената църква „Св. Богородица Дексия“, която е построена на мястото на византийския храм „Св. Ипатий“ в близост до триумфалната арка на император Галерий, издигната в чест на победата над персите. Чудотворната икона на света Богородица „Умиление“ е копие на оригиналната едноименна икона от манастира Кикос в Кипър, за която се смята, че е рисувана от свети Евангелист Лука. Съществуват различни църковни предания откъде е получила името си - Дексия. Едно от преданията гласи, че един монах имал видение да донесе чудотворната икона в Солун, като трябвало да остави иконата в първия храм, който намери вдясно при влизането си в града откъм изток. Друго разказва, че се нарича „Дексия (Дясна)“, тъй като св. Богородица е изобразена да държи Иисус Христос в дясната си ръка за разлика от по-често срещаното изображение, където държи Бога в лявата ръка. Съществува и трето, което описва, че Божията майка е избрала иконата да бъде отдясно на царските двери, където по канон е мястото на Господа Иисус Христос. Колкото и пъти да са се опитвали да я преместят отляво, тя по чуден начин се е връщала на избраното от нея място.

След като измолихме закрилата на Божията майка, се отправихме към ротондата „Св. Георги“, построена от същия император Галерий за негова гробница, по-късно превърната последователно в православна църква „Свети Георги“ (400 г.), джамия (1590 г.) и отново в църква (1912 г.). Ротондата е изградена в класически стил, във вътрешността ѝ са запазени раннохристиянски мозайки.

През 1978 г. по време на земетресението в Солун сградата на Ротондата била силно засегната. Именно тогава започнала нейната реставрация, след което била превърната в музей, а богослужения в нея се извършват само на големите празници. Днес тя е реставрирана в първоначалния ѝ вид с изображението на Христос, облечен в императорски пурпур и щит, с кръст в лявата ръка и вдигната дясна ръка. Заобиколен е от 24 звезди и венец, подпрян от четири ангела. На купола са запазени фрагменти от осем различни сцени, богати на символични украси около фигури на свети мъченици.

Съобразявайки се с работното време на храмовете в Солун, за последна спирка на нашата поклонническа разходка бяхме оставили катедралата „Св. Димитър“, тъй като знаехме, че е отворена за посещения през целия ден. Оказа се обаче, че криптата - мястото, където е бил затворен и мъчен светецът, е с друго работно време и не успяхме да я посетим. Коего ние изтълкувахме като знак, че трябва да дойдем при св. Димитър отново. Поклонихме се с дълбока почит и благоговение пред гроба и нетленните и мироточиви мощи на покровителя на Солун, мъченик и чудотворец св. Димитър. Поклонихме се и на мощите на св. Григорий Калидис, архиепископ Ираклийски, и на св. Анисия Солунска. Св. Григорий е от съвременните светии, починал през 1925 г., и се почита на 25 юли. Св. Анисия е мъченица от времето на император Максимиан и нейната памет се чества на 30 декември.

При храма на св. Димитър приключи нашата предварително определена програма и имаше време всеки да продължи обиколката по свой вкус. Някои посетиха известния пазар на града и си купиха гръцки плодове и зеленчуци (вметка - черешите от Верия и кайсиите от Крит бяха неустоймо вкусни). Други пиха фрапе на крайбрежната. Трети търсеха подаръци за близки и приятели. Четвърти се насладиха на обяд с пита гирос. Повечето членове на групата завършиха деня си в Солун с разходка с колоритен пиратски кораб, който по своята същност представлява кафене, откъдето можете да се насладите на очарователната панорама, откриваща се откъм морето към града и залива. Срещата ни за отпътуване към хотела беше пред Бялата кула, чиято история разтърсва. Била е използвана от османските турци като крепост и затвор. В началото на 19-и век по нареждане на султан Махмуд II в кулата масово се избивали затворници. Заради

безбройните жертви кулата е наричана „Кулата на кръвта“ и „Червената кула“. Турците затварят и изтезават тук през 1863 г. и капитан Петко войвода. Чак в края на 19-и век тя е варосана и така се сдобива с днешното си име.

Ден трети

Рано сутринта потеглихме по пътя Солун - Кавала, който през по-голямата си част минава през планината Пангеа (Кушница). По пътя направихме кратка почивка при Амфиполския лъв, където се насладихме на историята, свързана с паметника от времето на Александър Македонски, която ни разказа презвитера Александра.

Нашата първа спирка по програма беше **манастирът „Св. прпмца Параскева“** край Родоливос, епархия Неа Зихни.

В съборния храм се поклонихме на св. мощи на св. Иоан Кръстител (долната челюст), на св. Игнатий Богоносец (частица от сърцето му), на св. ап. и ев. Лука, на св. прпмца Параскева, както и на много други светци. Поклонихме се и на чудотворна икона на светицата, в молитви пред която много бездетни семейства получили просимото. Преподобномъченица Параскева Римлянка е живяла през II век и по апостолски проповядвала на езичниците дори в Рим, столицата на империята. Посечена с меч след жестоки и дълги мъчения, св. Параскева обърнала със смелостта и чудесата си мнозина във вярата. Мощите ѝ по-късно били пренесени в Цариград. Манастирът „Св. прпмца Параскева“ е основан още през Средновековието, като един от неговите големи ктитори,

сръбският крал Стефан Душан, го направил метох на Иверския манастир на Св. гора - Атон.

Манастирът пострадал сериозно по време на Балканската война от 1912 г. и Втората световна война. Днешният благолепен вид на св. обител се дължи на усилията и ревността по Божия дом на игуменията майка Мариам. Желанието си да превърне манастира в умалено копие на Ноевия ковчег е осъществила на дело, с отглеждането и грижата за най-различни животни - птици, сърни, елени и др., които посрещат поклонниците още от входа на манастира. Монахините ни поканиха за кратка почивка в архондарика и ни почерпиха с кафе и сладки, след което направихме обиколка на светата обител, за да ни покажат новопостроения център за провеждане на различни събития, както и зоокъта на манастира.

Продължихме поклонническия си път нагоре в планината Пангеа към величествения средновековен манастир „**Св. Богородица - Икосифиниса**” (**Косиница**). Не е лесно да се стигне до манастира - на отклонението при с. Кормища поемаме нагоре по тесния асфалтов път. След много завой и половинчасов път пред нас изникна манастирът „Икосифиниса“. Белите сгради, покрити с каменни плочи, са сгъсени сред рядка горичка на височина 750 м в северните склонове на планината Пангеа. През вход, защитен от високите манастирски стени, се озоваваме в широк вътрешен двор с фонтан, заобиколен от надвиснали дървета, хвърлящи дебела сянка. Покланяйки се на ктиторите св. Герман и св. Дионисий, които са изобразени над втората порта, влизаме в манастирския двор, постлан с мраморни плочи. Там в средата се намира бялата **църква** „**Св. Въведение Богородично**” с часовниковата кула до нея. Чудотворната икона

помага при заболявания и на бездетни семейства. По време на турското робство жената на пашата от Каламбаки отишла с християни да се поклони на иконата. Детето им било нямо и проговорило. В знак на благодарност тя свалила наниза с пендари и го закачила на иконата. Той стои там до днес. След като се поклонихме на чудотворната икона на Божията майка, бяхме посрещнати от монахиня Теосевия, която е българка по произход и която ни запозна с историята на манастира, след което ни поканиха на кафе и локум в архондарика (гостната).

Ктитори на манастира са Цариградският патриарх св. Дионисий, който, преди да се възкачи на патриаршеския престол в Константинопол, е бил Филипополски (Пловдивски) митрополит, и св. Герман.

Съществуват различни предания за светия образ на Божията майка. Според едно от преданията тя е една от иконите на св. Богородица, нарисувани от св. ап. и ев. Лука и лично осветени от нея. Иконата наистина е толкова стара, че боите вече не личат, но и така излъчва благодатна сила. Освен ликовете на Младенеца Христос и Неговата майка, всичко друго е облечено в златен обков.

Според друго предание името произтича от извора (kotsyfi, kossyfos), който св. Герман е открил скрит сред храстите.

Трето предание разказва как св. Герман отсякъл дърво, за да направи дъска за икона на св. Богородица, но дъската се пукнала. Натъжен, св. Герман започнал да се моли на Пресвета Богородица и решил да отсече друго дърво. Тогава му се явила Божията Майка цялата обляна в светлина като в пламък и казала: „Виждам твоята вяра и чувам молитвите ти. Затова ще ти подаря Своя образ върху пукнатата дъска, но той ще бъде неръкотворен“. Наблизо било едно глухонямо пастирче. То чуло всичко, проговорило и повторило думите Й. Сутринта върху дъската бил образът на Владичицата. Нарекли я „Икосифиниса“, защото св. Богородица се явила в светещ пламък, а на старогръцки пламтящо червено е „финикон“.

Четвъртото предание гласи, че св. Герман Йордански е получил указание от ангел да напусне Палестина и да се върне и основе манастир в Македония в един оазис с 20 палми (ikosi finikes).

Има и пето, според което Косиница е от „костница“ - в памет на загиналите тук 172 мъченици за вярата на 25 август 1507 г. от ръката на турския поробител.

Епископът на Филипи Сосон през 450 г. издига църква на 50 м източно от днешния манастир. На това място има останки от стени и кули от антична крепост. През 518 г. в светата земя в манастира „Продромос“ св. Герман получава видение на 30 години, че трябва да се върне в Македония и да основе „Свято място в памет на Богородица“.

Средновековната история на манастира е забулена в мрак, останали са само документирани приписки от 1320 и 1325 година.

Разцветът на манастира „Икосифиниса“ започва след падането на Константинопол под турска власт през 1453 година. През 1472 г. оттам се завръща в пенсия св. Дионисий I (Константинополски патриарх между 1467 и 1471 г. и 1488 - 1490 г.), който се счита за негов втори основател (ктитор). През неговото дълго пребиваване се ремонтират стари

и се издигат много нови сгради. В един документ от 1507 г. се изброяват 24 свещеници, трима дякони и 145 монаси, които проповядват божиятот слово в Източна Македония и Тракия. След клането през 1507 г. манастирът обезлюдява, но сградите остават. След тази трагедия през 1510 г. патриархът получава разрешение от султана да пресели от манастира „Ватопед“ в Света гора 10 монаси. Благодарение на техните молитви и дела след 10 години броят на монасите достига 50. Дебърският майстор Петър Филипов изработва иконостаса. Килийното училище се превръща в духовен, културен и книжовен център на Гръцкото възраждане и въстанието през 1821 година. През 1829 г. земетресение разрушава главната църква. През 1838 г. е издигната часовниковата кула, а през 1842 г. е съградена новата главна църква, които са останали до днес в първоначалния си вид. През 1854 г. пожар изпепелява западното и северното крило на манастира. През 1864 г. холерната епидемия покосява повечето монаси. През 1917 г. манастирът се оказва на фронтната линия на Първата световна война и е опожарен от английската артилерия.

Предвидливо българският министър-председател издава секретна заповед до Трета българска армия да съберат културните ценности от застрашените райони и да ги изпратят в Националния исторически музей в София. Така българските офицери запечатват в сандъци 1300 книги и ръкописи, както и църковна утвар.

След Дойранската епопея и пробива в Добро поле Трета армия остава заложник в тила на врага. Тя напада напредващата към София гръцка армия и я обкръжава. Трета армия спасява не само съкровищата на манастира, но и България от гръцка окупация при подписването на Ньойския договор.

През 1943 г. през втората световна война манастирът отново е опожарен. Само църквата оцелява, а скритата чудотворна икона е върната през 1946 година.

През 1965 г. започва третото възкръсване на манастира „Икосифиниса“ под ръководството на драмския владика Дионисий. По време на възстановяването той се превръща в девически манастир и днес в него има над 25 монахини.

Продължихме пътуването си към **храма „Св. Лидия“**, мястото, където св. ап. Павел е кръстил първата жена в Европа.

Минаваме в близост до **древния Филипи**, огласен от словото на св. ап. Павел, припомняйки си думите на Апостола: *„А в съботата излязохме извън града при една река, дето имаха обичай да се молят, и като седнахме, говорихме на събралите се жени. И една богобоязлива жена от град Тиатир, на име Лидия, която продаваше багрени платове, слушаше; и Господ ѝ отвори сърцето да внимава на това, що говореше Павел. А когато се покръсти тя и домашните ѝ, помоли ни и рече: ако сте ме признали за вярна Господу, влезте и живеете в къщата ми. И ни придума“* (Деян. 16:13-15).

Храмът е изграден като баптистерий - архитектурна форма, характерна за раннохристиянската епоха – IV в., с притвор и осмоъгълен наос, в центъра на който има мраморен купел за масови кръщения. Срещу купела на изток е разположен малък открит олтар, където в древността след кръщението вярващите веднага се причестявали. Стените на храма, олтарът и куполът са украсени с великолепни мозаечни изображения на светци и декоративни орнаменти, пресъздаващи непреходното благолепие на древните християнски храмове. В притвора на храма е положена мозайка, показваща местата, на които ап. Павел е проповядвал при своето пътуване в Северна Гърция.

Срещу храма, на бреговете на малката река Зигакти е построен открит баптистерий, на самото място на кръщението на св. Лидия. И до днес на това благодатно място с благословението на Негово Високопреосвещенство митрополита на Филипи, Неаполис и Тасос - Прокопиос, се кръщават вярващи от целия свят.

Днес не знаем колко голяма е била реката, когато св. Ап. Павел е проповядвал във Филипи. Днес тя е по-скоро поток, но нейното съществуване и добре обозначеното място на кръщението на св. Лидия, макар и мислено, ни върнаха към новозаветното събитие.

След като възстановихме сили на сянка до реката и с благодарност си спомнихме отново за госпожа Евантия, защото имаше останала храна и напитки, приготвени от нея и нейните приятелки, потеглихме към село **Неа Карвали**, което се намира на 15 километра източно от Кавала.

Основано е през 1924 г. от бежанци от Карвали, Мала Азия, родното място на св. Григорий Богослов. Когато трябвало да напуснат домовете си, те оставили цялата си покъщнина и взели със себе си само църковната утвар, иконите от иконостаса, полилеите и най-голямата светиня, която имали - мощите на св. Григорий. Когато им била предоставена земята на днешното село, първото, което започнали да изграждат, било дом за светеца - православен храм. Докато строяли храма, живеели на палатки.

Храм „Св. Григорий Богослов” се намира в центъра на Неа Карвали, сред просторен парк с красиви розови храсти, в който освен храма се намират и сградите на пастирбогословското училище за подготовка на свещеници при митрополията на Неаполис, Филипи и о. Тасос.

Влизайки в притвора, се изправихме пред една голяма икона на светото семейство на св. Григорий. В горната страна са родителите, бащата св. Григорий Назианзски и майката св. Нона. Под тях са децата: в центъра - св. Григорий Богослов, а от двете му страни - братът - св. Кесарий, и сестрата - св. Горгония... Всички тях благославя Господ Иисус Христос...

В житието на св. Григорий Богослов четем: *„Живеейки в честно съпружество... блажената Нона желаела да стане майка на младенец от мъжки пол. Тя отправяла усърдни молитви към Подателя на всички блага, да ѝ дарува Той син, и още преди зачатие му обещала... да го посвети в служба на Бога. Господ, Който изпълнява волята на боящите се от Него и внимава в молитвите им, изпълнил прощата на сърцето на благочестивата жена и в Свое откровение... ѝ посочил предварително*

детето, което щяло да се роди от нея... Когато след това родила младенец от мъжки пол..., тя възнесла голяма благодарност на Бога и поверила роденото дете на Неговия промисъл". И Божият промисъл съпровождал св. Григорий Богослов през целия му живот, отдаден в служба на Бога и повереното му от Него паство. Божият промисъл не оставил светителя и след кончината му, запазвайки тялото му нетленно, пренасяйки го през изпитанията на прокуждането от родното му място до мястото на днешния му покой, където и днес чрез него се изливат над пристъпващите с вяра чудеса...

Мощите на св. Григорий са положени в сребърна рака в централната част на храма, от лявата страна. Св. Григорий Богослов - един от св. Трисветители, авторът на чудните пет слова за богословието, живее в този храм и храмът живее чрез него. Св. Григорий както приживе, като Константинополски патриарх, се е грижил за намирането и подготовката на добри пастири на църковната нива, така и днес благославя и под неговия покров се обучават бъдещите духовни кадри на гръцката православна църква.

Споделяме помежду си, че и ние в България се нуждаем от застъпничеството на св. Григорий Богослов пред Господ Иисус Христос, да даде и на нас достойни служители на Божията църква.

Последната ни спирка този ден беше гр. Кавала, тъй като от Мала Азия, от Троада, през остров Самотраки ап. Павел отива в пристанището на гр. Неаполис (днес Кавала). След като се настанихме в хотела, имавме свободно време да се насладим на съботната вечер в този чудесен град, изплувал сякаш от приказка.

Ден четвърти

Четвъртият и последен ден от нашето поклонническо пътуване - Неделя на вси светии - започна с посещение на празничната св. литургия в храм „Св. Иоан Предтеча“. В първата неделя след Петдесетница светата църква е отредила да празнуваме всички светии, които със силата на Светия Дух вършат чудеса, разпространявали са Евангелието на Спасението и с живота си доказват, че Божият промисъл и всемогъщество действат винаги и че във всички времена и при всички обстоятелства възсияват нови и нови светци и светици, съсъди на Божията благодат и молитвени застъпници за нас пред престола на Всевишния. Онова, което ни направи най-силно впечатление в храма наред с достолепието и красотата на Божия дом, бе множеството от богомолен народ и тишината по време на богослужението.

Малко преди обяд отпътувахме от Кавала в посока манастира „Възнесение Господне“ при с. Сипса (или с. Таксиархи).

Манастирът е основан от съвременния светец - стареца Георги Карслидис, канонизиран за светец от Константинополската патриаршия и Гръцката православна църква през 2008 година. Зографският манастир „Св. Георги“ на Света гора издаде биографична книга за него, написана от монах Моисей Светогорец.

В манастира влязохме десетина минути, преди да затворят. Порази ни светостта и спокойствието, които ни обгръщаха отвсякъде. Една монахиня ни посрещна и заведе първо до новия съборен храм (построен през 1958 г. след кончината на стареца), за да се поклоним на светините и да се помолим пред тях. От лявата страна на храма е изграден

малък мавзолей. Там в изящна сребърна рака се съхраняват мощите на св. Георги Карслидис. В Синаксара на празника на светеца е записано, че светите му мощи са открити на 9 февруари 2006 г. от драмския митрополит Павел и манастирското сестринство. На 19 февруари с. г. тържествено били поставени за всеобщо поклонение в съборния манастирски храм. Поклонихме се и на гроба на св. Георги Карслидис, намиращ се в малък параклис, вдясно от съборния храм. Над параклиса се извисяват два кипариса; същите, които при погребението на преподобния се наклонили един към друг и сплели клоните си. Това чудно преклонение на дърветата пред светеца продължило до четиридесетия ден от смъртта му. Тъй като бяхме последните посетители, накрая останахме само ние и се чувствахме така, сякаш бяхме на гости при стареца Георги Карслидис и той през цялото време беше с нас и ни благославяше с любов. Благодарихме на св. Георги, че ни допусна до себе си и своя манастир и продължихме своя път с вяра и надежда, че той ни помага и се моли за нас.

В гр. Драма пристигнахме по обедно време. Още от автобуса ни направи впечатление, че в града кипи живот, независимо че повечето магазини бяха затворени, но многобройният народ се разхождаше, обядваше и пиеше кафе в центъра на града. Цареше атмосфера на радост и спокойствие. Град Драма е известен с „Изворите на св. Варвара“, намиращи се в центъра на града. На тяхно място в стари времена е имало храм, посветен на светицата, разрушен от турците, които искали да построят джамия. Тогава по чуден начин Бог попречил на кощунството - от разрушения храм започнала да избликва вода и се образували днешните, свързани едно с друго езера и извори. Руините на стария православен храм останали на дъното. В навечерието на празника на св. Варвара - 4 декември, има обичай всяко семейство в Драма да изработва малко корабче или лодка, в които поставят запалена свещ, и да ги пускат във водите. Така във вечерния мрак по езерните води плуват стотици светещи пламъчета - символично запалени свещи в покрития от езерните води стар храм. Св. вмчца Варвара е обявена за небесна закрилница на гр. Драма.

От Драма тръгнахме към последната ни спирка - манастира „Св. Иоан Предтеча“, който се намира много близо до българската граница - на 10 км югоизточно от гр. Серес. Манастирът е женски и е разположен в полите на планината Змийница (или Меникио, както се казва планината на гръцки).

Пристигнахме почти час преди да отворят манастира за поклонение. В духа на демокрацията, както вземахме решенията през цялото пътуване, подложихме на гласуване дали да дочакаме да отворят манастира, или да тръгнем за България. С мнозинство бе взето решение да изчакаме, което ни даде възможност да се насладим на красотата на планината, известна и като „зелената пустиня на Европа“ заради огромното плато, издигнато във височина и процепено с гигантски пукнатини, достигащи до 15 километра дължина, които са формирали долини, препречени на многобройни места от естествени „мостове“. Бяхме заобиколени от завладяваща тишина - чуваха се само естествените звуци на природата - лек полъх на ветрец в листата на липите пред манастира, песни на птички, ромон на вода. Тъй като манастирът се намира в Северна Гърция, цветът на планината беше все още зелен, имаше цъфнали пролетни цветя и не беше много горещо.

Сградата на манастира се издига зад каменна стена. Негов основател е Йоаникий от град Серес, който решава да построи през 1270 г. обител на св. Иоан Предтеча. Той е първият негов игумен от 1278 година. През 1332 г. манастирът получава названието „патриаршески“. От 1457 до 1462 г. монах тук е първият патриарх след падането на Константинопол - Геннадий Схоларис. В манастира се намира гробът му. Голям е приносът на манастира в опазването и разцвета на гръцката култура благодарение на съществуващата в него в продължение на триста години школа на висше университетско ниво. Още с влизането сме възхитени от добре поддържания двор с калдъръм и кичести саксии. В центъра се намира църквата, построена през 14-и век. Оградена е от монашески килии, зданието на църковното училище и трапезария. Вдясно от входа се издига кула. В нея се намира библиотеката, в която някога се съхранявали 100 тома ръкописни папируси и ценни издания в 200 тома, разграбени по време на войните. Най-ранните стенописи са от първата половина на 14-и век и се отличават с изразителност, характерна за съвременните стенописи в Солун и на Света гора. По-късните стенописи от 1804 г. представляват истински образци на изкуството.

Не разбрахме колко точно монахини живеят в манастира, но тези, които видяхме, изпълняваха задълженията си, без да се притесняват от нашето присъствие. На излизане от храма една от монахините ни почерпи с локум и хляб - комбинация, която по думите на всички от групата първоначално ни се стори необичайна, но после единодушно установихме, че е безкрайно вкусна. Посетихме и музея на манастира, където видяхме старата машина за преработка на маслини и приготвяне на студенопресован зехтин.

Подкрепени духовно и с почерпката от манастира потеглихме към България, мислейки си, че всичко, което преживяхме, стана по Божията воля и промисъл и мина благополучно. Успяхме да се поклоним на светите мощи на множество светци и да се помолим за тяхната молитвена закрила и помощ, както и да получим благодатната Божия подкрепа в духовния живот и духовното израстване, посетихме много манастири и църкви, участвахме и в духовния живот на Православна Гърция, тъй като бяхме и на света литургия, усетихме живота в Гърция, докоснахме се до гръцката традиция и култура. Всички от групата споделиха, че поклонническото пътуване им е донесло много повече, отколкото са очаквали, и че благодарят на Господа за милостта, с която ни сподоби! Господ така ни сплоти, че станахме едно цяло и по време на цялото пътуване проявявахме разбиране и търпение един към друг. И дори някой от нас да е бил смутен по някакъв повод, го е запазил в душата си, в името на братската любов. Споделяхме преживяното, както и желанието и надеждата нашите български православни храмове и манастири да станат така благолепни като гръцките, за да бъдат достойни Божии домове. Всички се надявахме да запазим по-дълго благословието на светините, до които се докоснахме, и да ги споделим с близките и приятелите, които ни чакаха у дома.